

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH

**k návrh zákona o ochraně památkového fondu a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně památkového fondu), sněmovní
tik č. 666**

K § 12 vládního návrhu zákon se přidává odst. 3, který zní:

3) Činnosti dle odst. 2 písm. i) provádí památkový ústav bezúplatně.

Odůvodnění:

Památkový ústav je součástí systému veřejné správy a jako instituce zřízená ministerstvem kultury zpracovává dle návrhu zákona odborná vyjádření pro správní řízení vedená dle tohoto zákona. Proto je nezbytné, aby působil jako instituce nezávislá a nestranná. Přijímáním úplaty za provedenou odbornou činnost například při provádění záchranného archeologického výzkumu anebo stavebně historického průzkumu se památkový ústav vystavuje nepřijatelnému konfliktu zájmu. Je nepřijatelné, aby vydával vyjádření k žádostem žadatelů a zároveň od nich přijímal úplatu za jiné služby. Ustanovení odstavce 3 nenarušuje odbornou činnost prováděnou památkovým ústavem, neboť může plně věnovat své kapacity například tolik potřebnému badatelskému archeologickému výzkumu, anebo stavebně historickým průzkumům prováděným v rámci vědeckovýzkumné činnosti v rámci ustanovení odst. 2 písm. d) zákona.

SOUVISEJÍCÍ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY K DALŠÍM USTANOVENÍM VLÁDNÍHO NÁVRHU ZÁKONA

§ 82 odst. 1

Z první věty odstavce se vypouští „památkovým ústavem“.

§ 82 odst 2

Ze znění odstavce se vypouští „ památkovým ústavem“.

§ 83 odst. 1

Ze znění odstavce se vypouští „ památkový ústav“.

§ 83 odst. 6

Ze znění odstavce se vypouští: „nebo projekt záchranného archeologického výzkumu, který zpracoval“.

§ 84 odst. 1

Ze znění odstavce se vypouští „památkovým ústavem“.

§ 84 odst. 2 písm. a)

Ze znění se vypouští „památkovým ústavem“.

§ 84 odst. 4 písm. b)

Ze znění se vypouští „památkovým ústavem“.

§ 84 odst. 5

Ze znění odstavce se vypouští „památkovým ústavem“.

§ 85 odst. 1

Ze znění první věty odstavce se vypouští „památkový ústav“.

§ 85 odst. 4

Ze znění odstavce se vypouští „památkový ústav“.

§ 86 odst. 1

Z věty za středníkem se vypouští „památkový ústav“.

§ 87 odst. 2

Ze znění odstavce se vypouští „památkový ústav“.

§ 87 odst. 4

Ze znění odstavce se vypouští „památkový ústav“.

Odůvodnění:

Tyto návrhy ruší části těch ustanovení vládního návrhu zákona, kde je památkový ústav jmenován mezi archeologickými osobami, které provádějí archeologický výzkum za úplatu.

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH K § 51:

Celý § 51 vládního návrhu zákona, se upravuje do tohoto znění:

§ 51

Vyjádření památkového ústavu

- (1) Orgán památkové péče po obdržení žádosti podle § 48, 49 nebo 50 si vyžádá vyjádření památkového ústavu k zamýšlené práci nebo restaurování.
- (2) Památkový ústav doručí orgánu památkové péče písemné vyjádření ve lhůtě 20 dnů ode dne doručení žádosti o jeho vypracování.
- (3) Písemné vyjádření musí spolu s odůvodněním obsahovat formulaci, zda je možné zamýšlenou práci nebo restaurování provést.
- (4) Ve zvlášť složitých případech může orgán památkové péče stanovit lhůtu delší než je lhůta stanovená v odstavci 2; celková lhůta pro doručení vyjádření však nesmí překročit 50 dnů.
- (5) Nevydá-li památkový ústav vyjádření ve lhůtě dle odstavce 2 nebo odstavce 4, rozumí se, že s obsahem žádosti v celém jejím rozsahu souhlasí.
- (6) V případě dle odstavce 5 vydá správní orgán negativní posouzení žádosti pouze pokud prokáže, že práce či restaurování, která je obsahem žádosti, by vážně poškodila památkové hodnoty věci, již se týká.
- (7) Po dobu stanovenou v odstavcích 2 nebo 4 neběží správní lhůta pro vydání posouzení.

Popis úpravy:

Odst. 1 a odst. 2 vládního návrhu se upravují, nově se vkládá odst. 3 pozměňovacího návrhu, odst. 3 vládního návrhu v nezměněném znění se přečísluje na odst. 4, odst. 4 vládního návrhu se vypouští nově se vkládají odst. 5 a 6 pozměňovacího návrhu. odst. 5 vládního návrhu v nezměněném znění se přečísluje na odst. 7.

Odůvodnění změn:

ad odst. 1)

Vládní návrh, který rozlišuje v odst. 2 mezi situacemi, kdy je vyjádření památkového ústavu obligatorní (u národní kulturní památky, žádosti o restaurování, památky s mezinárodním statutem) a kdy závisí na libovůli správního úředníka nebo památkového ústavu (ostatní případy, které představují převážnou většinu správní agendy), je evidentně potenciálním zdrojem korupce jak na straně správního úřadu, tak i památkového ústavu. Zejména pochybné je toto ustanovení z odborného hlediska, například u kulturních památek. Není zřejmé, proč například u restaurování nástěnné dekorativní malby z 19. století v domě, který je kulturní památkou, musí být vždy vydáno vyjádření památkového ústavu, zatímco u celkové opravy tohoto domu nebo například renesanční tvrze nikoliv.

Ustanovení povede k takovým případům, že u srovnatelných měst jako je například Český Krumlov a Jindřichův Hradec, nebude v případě Jindřichova Hradce, který není památkou UNESCO, celková obnova domu na hlavním náměstí vyžadovat povinné vyjádření památkového ústavu, zatímco na okraji Českého Krumlova, který je památkou UNESCO, bude toto vyjádření povinné i u výměny shnilého výkladce z 1. republiky někde ve dvoře. Takový přístup je zcela nesystémový. Vyjádření památkového ústavu musí být vždy obligatorní, avšak musí být zároveň takové, aby z něj bylo patrné stanovisko památkového ústavu a aby byly striktně dodržovány správní lhůty.

ad odst. 3)

Ustanovení předchází častým situacím, kdy NPÚ vydává v rámci vyjádření obsáhlá pojednání o objektu, který je předmětem žádosti, přičemž není patrné, jaké je jeho stanovisko vzhledem k žádosti, respektive k navrhované úpravě. Použitelnost takových vyjádření v procesu správního řízení je nízká. Proto je nyní ustanovením zákona ve věci vázán.

ad odst. 5)

Návrh předchází dnes častým situacím, kdy se správní řízení dle zákona o památkové péči nebo řízení, podle jiných právních předpisů, kdy orgán památkové péče vydává závazné stanovisko ve věci, o které je příslušný rozhodovat jiný správní orgán (zejména stavební úřad v řízeních dle stavebního zákona), vlečou v rozporu se správním řádem a poškozují práva vlastníků a koneckonců i památek, které potřebují opravu, mnohdy rychlou. Vládní návrh předpokládá v odst. 4, že pro část vyjádření památkového ústavu bude platit, že budou-li doručeny po zákonem stanovené lhůtě, správní orgán k nim nepřihlídně. Takové ustanovení je nedostatečné, neboť v praxi nelze nijak zajistit, aby k jejich obsahu správní orgán nepřihlížel a ve skutečnosti na takováto ve správní lhůtě nevydaná vyjádření dokonce nečekal. Ustanovení vládního návrhu tedy věc neřeší. Ustanovení pozměňovacího návrhu, dle něhož jsou tato vyjádření považovaná za kladná v celém rozsahu žádosti, je jedinou schůdnou motivací pro památkový ústav, aby dodržel správní termíny stanovené mu zákonem, jinak ponese věcnou a zejména kulturní zodpovědnost za prodlení, jež je ve skutečnosti porušením zákona, konkrétně ustanovení odst. 2 a odst. 4. Lhůty 20 a 50 dní, které zákon památkovému ústavu dává, jsou zcela dostatečné i pro posouzení náročných případů. Pokud není v této lhůtě vyjádření vydáno a doručeno, platí domněnka, že žádost není z hlediska památkové péče významná a že nijak neohrožuje hodnoty objektu či předmětu, jehož se týká. Je na orgánu památkové péče, a by dle ustanovení odst. 6 tuto domněnku případně vyvrátí

ad odst. 6)

V případě, dle odst. 5 posuzuje správní orgán žádost vlastníka, která je výrazem jeho svobodné vůle a konzumace vlastnických práv, v situaci, kdy památkový ústav, který hájí veřejný zájem, nepovažoval za nutné doručit zákonem mu uložené vyjádření k žádosti. Správní orgán ani v této situaci není ve svém posouzení vázán, nicméně musí zvláště bedlivě prokázat, zda by obsahem žádosti při její realizaci nedošlo k vážnému poškození hodnot, kvůli nimž je objekt chráněn. Tímto ustanovením je zároveň zajištěna důslednější ochrana vlastnických práv před nečinností orgánu památkové péče a formalismem i reálná výkonová odpovědnost orgánu památkové péče při ochraně veřejného zájmu v situaci, kdy odborná složka památkové péče selže. Nelze připustit, aby správní řízení vedená dle památkového zákona byla v rámci českého právního řádu nesrovnatelně výjimečná z hlediska skutečně realizovaných správních termínů, a to zvláště za situace, kdy je památkový ústav organizací zřizovanou ministerstvem kultury, tedy centrálním orgánem, který si takové prodlevy obzvláště nemůže dovolit.

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH K § 148:

§ 148, odst. 2 vládního návrhu zákona, se upravuje do tohoto znění:

(2) Žadatel o udělení oprávnění k zpracování stavebně historického průzkumu, který zpracovával do nabytí účinnosti tohoto zákona stavebně historické průzkumy, prokáže pro účely vydání povolení ke zpracování stavebně historického průzkumu střední vzdělání s maturitní zkouškou a doloží svou žádost 5 stavebně historickými průzkumy, které zpracoval do nabytí účinnosti tohoto zákona. Splňuje-li žadatel podmínky ustanovení § 99 písm. c), ministerstvo mu ve lhůtě do 30 dnů ode dne podání vydá oprávnění k zpracování stavebně historických průzkumů bez dalšího zkoumání. Nevydá-li ministerstvo oprávnění ve stanovené lhůtě, provádí žadatel regulovanou činnost jako by oprávnění obdržel.

Popis změn:

Vypouští se ustanovení o obsahových náležitostech těchto průzkumů dle § 73 vládního návrhu zákona a o závazných stanoviscích, která si zpracování těchto průzkumů vyžádala a nově se upravuje způsob vydání oprávnění k provádění regulované činnosti.

Odůvodnění:

Důvodem pozměňovacího návrhu je skutečnost, že osoby, které zpracovávaly stavebně historický průzkum v době před účinností zákona, nemohly vědět, jaké náležitosti bude mít stavebně historický průzkum právně závazně stanovený až tímto zákonem (tedy v roce 2018) a nemohly tedy v minulosti prováděné průzkumy právě a přesně podle těchto nově stanovených náležitostí zpracovat. Lze důvodně předpokládat, že většina těchto osob nebude schopna doložit 5 průzkumů právě s takovými náležitostmi, které zákon nově stanovuje, a že tedy oprávnění nebudou moci získat. Dále je zcela evidentní, že stavebně historické průzkumy nebývají obsahem žádostí, respektive posuzování správními orgány dle současného památkového zákona. Bývají zpracovány v rámci projektové přípravy objektu a správní orgán tedy při posuzování žádosti již tyto průzkumy většinou má k dispozici a nemusí si je zvláště vyžadovat, což ani v praxi nečiní. Závazná stanoviska, vyžadující zpracování stavebně historických průzkumů jsou proto velmi řídká a jsou vydávána spíše v situacích, kdy se během správního řízení zjistí, že stavebně historický průzkum pro posouzení žádosti chybí. Jde tedy věcně o řídké nápravné opatření, nikoliv o běžnou správní praxi. Lze tedy důvodně předpokládat, že většina osob, které zpracovávaly stavebně historický průzkum v době před účinností zákona, nebude schopna doložit 5 takových závazných stanovisek, a že tedy oprávnění nebudou moci získat. Obecně potom je třeba konstatovat, že nelze vázat získání oprávnění k výkonu regulované činnosti na základě podrobného předpisu výkonů a náležitostí, které v rozhodném období, v tomto případě v době před účinností zákona, nebyly platné ani známé. Dále potom je třeba konstatovat, že sama existence závazného stanoviska, k němuž se průzkum váže, není dokladem jeho kvality a je řídkým „správním úkazem“.

Doplňuje se ustanovení o vydání oprávnění dosavadním zpracovatelům stavebně historických průzkumů bez podmínek.

Vzhledem k tomu, že zpracovatelů stavebně historických průzkumů je relativně malý počet cca 120 osob v ČR a že návrh zákona ukládá povinnost předložit stavebně historický průzkum ke každé žádosti dle ustanovení § 48 odst. 2 písm. b), je zjevné, že při snížení počtu těchto osob, nebude existovat dostatečný počet osob, které budou oprávněny tyto průzkumy zpracovávat a zejména správní řízení vedená dle § 48 se zastaví. To velmi

vážně naruší konzumaci vlastnických práv osob, které budou zablokovány při nakládání se svým majetkem.

Proto pozměňovací návrh stanoví, že těm osobám, které tyto průzkumy zpracovávaly před účinnosti zákona, vydá ministerstvo kultury oprávnění ke zpracování stavebně historických průzkumů na základě 5 předložených průzkumů bez dalšího zkoumání, a to proto, aby byla zachována alespoň minimální personální kapacita zpracovatelů průzkumů potřebná dle ustanovení tohoto zákona. V případě, že tyto osoby nebudou vykonávat svou činnost řádně, může ministerstvo kultury uplatnit ustanovení § 111 a souvisejících k řešení takových situací určená. Ustanovení poslední věty pozměňovacího návrhu chrání tyto osoby před nečinností ministerstva.

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH K § 152:

Celý § 152 vládního návrhu zákona, se upravuje do tohoto znění:

§ 152

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2020.

Odůvodnění:

Zákon o ochraně památkového fondu představuje rozsáhlý zásah do dosavadní praxe výkonu památkové péče a vyžaduje ze strany všech zúčastněných osob, orgánů a odborných institucí značnou a náležitou přípravu, zejména v oblasti vytvoření seznamu památkového fondu a dalších registrů zákonem ustanovených. Vzhledem ke značné prodlevě v legislativním procesu, kdy lze předpokládat, že zákon bude schválen nejdříve v létě letošního roku, je lhůta pro reálnou přípravu všech náležitostí pro jeho uvedení do praxe k 1.1. 2018 zcela nedostatečná. Proto je posunuta lhůta účinnosti tohoto zákona tak, aby náležitosti k nekoliznímu uvedení zákona do praxe mohly být spolehlivě zajištěny a jednotlivá ustanovení zákona i zákon jako celek mohly být vymahatelné a skutečně účinné.